

Materiál do Rady partnerstva PSK

Dňa: 3.11.2025

**Aktualizácia Integrovannej územnej stratégie PSK
na roky 2021 – 2027 (verzia 8.0)**

Predkladá:

Mgr. Štefan Pavlík, vedúci odboru Rady partnerstva

Spracoval:

Oddelenie sekretariátu Rady partnerstva PSK v spolupráci s Odborom projektového riadenia Ú PSK

Rada partnerstva Prešovského samosprávneho kraja

NÁVRH NA UZNESENIE

Číslo uznesenia:...../2025

Uznesenie Rady partnerstva Prešovského samosprávneho kraja k bodu programu 4:
„Aktualizácia Integrovannej územnej stratégie PSK na roky 2021 – 2027 (verzia 8.0)“

Predkladateľ: Mgr. Štefan Pavlík, vedúci odboru Rady partnerstva

Rada partnerstva Prešovského samosprávneho kraja na svojom 19. zasadnutí,
ktoré sa uskutočnilo dňa 24.11.2025 v Prešove

schvaľuje

aktualizáciu Integrovannej územnej stratégie PSK na roky 2021 – 2027 (verzia 8.0)

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Na 19. zasadnutie Rady partnerstva PSK dňa 24.11.2025 predkladá sekretariát RP aktualizáciu **Integrovanej územnej stratégie PSK 2021 – 2027, verzia 8.0.**

Návrh na zmenu politického nástroja – Integrovaná územná stratégia PSK 2021 - 2027

Na základe implementácie medzinárodného projektu GREENHEALTH (Interreg Europe) Prešovský samosprávny kraj získal nové poznatky o význame a potenciáli prírodného prostredia ako faktora podporujúceho ľudské zdravie, duševnú pohodu a kvalitu života obyvateľov.

Vďaka prenosu know-how s partnerskými inštitúciami a prostredníctvom vytvorenia siete Local Living Lab v PSK sa počas uplynulých 2,5 roka rozvinula spolupráca medzi aktérmi v oblasti verejného zdravia, životného prostredia, cestovného ruchu a regionálneho rozvoja. Táto spolupráca potvrdila, že pobyt v prírode a aktivity v zelenom prostredí majú preukázateľne pozitívny vplyv na prevenciu civilizačných ochorení, psychické zdravie a celkový wellbeing obyvateľov.

Výskumy aj medzinárodné politiky v posledných rokoch potvrdzujú význam tzv. „green prescriptions“ a „nature-based solutions“ (príroda blízke riešenia) v zdravotnej a regionálnej politike.

- Švédsko patrí medzi priekopníkov – model *Physical Activity on Prescription (PAP-S)* je oficiálnou súčasťou zdravotného systému a bol prijatý ako európsky referenčný model EUPAP (2019–2023). Švédska verejná agentúra pre zdravie ho odporúča ako štandardizovaný nástroj prevencie.
- Nemecko vyvíja schému *Physical Activity Referral Scheme (PARS)*, ktorá prepája zdravotnícke zariadenia s komunitnými aktivitami v prírode. V rámci výskumov o „Nature-based Social Prescribing“ sa Nemecko uvádza ako príklad krajiny, kde sa tento prístup testuje v praxi.
- Španielsko je zapojené do výskumných a pilotných projektov *social prescribing*, ktoré prepájajú pohyb, kultúru a prírodu ako neklinické intervencie zamerané na zlepšenie duševného zdravia.

Tieto príklady predstavujú overené európske modely, ktoré potvrdzujú trend systematickej integrácie prírodného prostredia do zdravotnej, sociálnej a regionálnej politiky.

V rámci PSK sa ukazuje potreba prepojiť témy ochrany prírody, zdravia obyvateľov, prevencie a kvality života aj na úrovni strategického plánovania. Doterajšie dokumenty sa sústreďujú na ekonomický a infraštruktúrny rozvoj, no chýba im explicitné uchopenie témy „príroda pre zdravie a wellbeing“.

Na základe uvedených poznatkov a európskych príkladov dobrej praxe navrhujeme, aby bola téma „príroda ako zdroj zdravia a wellbeingu“ explicitne integrovaná do aktualizácie Integrovanej územnej stratégie Prešovského samosprávneho kraja ako nová alebo rozšírená tematická priorita v rámci regionálneho rozvoja.

Konkrétne predkladáme návrh na úpravu Integrovaného projektového balíka F. Integrovaný systém rozvoja ekologického a kultúrno-poznávacieho cestovného ruchu v SPR Horný Zemplín

Rada partnerstva Prešovského samosprávneho kraja

(popis východiskového stavu, zdôvodnenie F1.3 Prvky zelenej a modrej infraštruktúry v destinácii Domaša a Poloniny, zdôvodnenie F2.1 Rozvoj environmentálneho a kultúrno-poznávacieho turizmu v nadväznosti na Poloniny, doplnenie iných zdrojov pre IPB F a aktivít v rámci iných zdrojov financovania).

Vzhľadom nato, že proces návrhu na zmenu IÚS PSK 2021 – 2027 prebehol až po zasadnutiach kooperačných rád SPR dňa 22.10.2025, nebol návrh na zmenu Integrovannej územnej stratégie PSK na tieto zasadnutia predložený.

Kooperačné rady SPR budú o tejto zmene náležite informované na ich najbližších zasadnutiach.

Zmeny vykonané v Integrovannej územnej stratégii PSK 2021 – 2027, verzia 8.0, tvoria prílohu č. 4.1 (IÚS PSK 2021 – 2027 so sledovaním zmien) tejto dôvodovej správy.